

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Európske kiná v digitálnom veku“

(2011/C 104/07)

VÝBOR REGIÓNOV

- uznáva, že kultúrny priemysel výrazne prispieva k miestnemu a regionálnemu rozvoju, pretože vďaka nemu sa európske regióny stávajú atraktívnejšími, rozvíja sa udržateľný cestovný ruch a vznikajú nové pracovné príležitosti,
- domnieva sa, že viacerým malým kinám hrozí zánik, keďže musia čeliť praveľkej finančnej záťaži, a vyzýva na spoluprácu v úsilí o uchovanie európskeho kultúrneho dedičstva a ochranu filmového priemyslu,
- upozorňuje, že je potrebné prihliadať tak na hospodársku, ako aj kultúrnu úlohu kinematografie. Filmový priemysel má veľký význam pre rozvoj, konkurencieschopnosť a zamestnanosť. Okrem toho zohráva kľúčovú úlohu v úsilí o zachovanie a propagovanie miestnej a regionálnej kultúrnej identity a rozmanitosti. Vďaka týmto špecifickým vlastnostiam má tento sektor zároveň obrovský význam pre rozvoj európskych sociálnych hodnôt a dobré fungovanie demokratickej spoločnosti, keďže audiovizuálne diela môžu zohrávať významnú rolu pri vytváraní európskej identity,
- zdôrazňuje, že prechod na digitálne technológie ponúka nové príležitosti, ako prepojiť rôzne európske regióny prostredníctvom výmeny audiovizuálnych diel a objaviť nové spôsoby vytvárania väzieb a výmeny obsahov. Môže nám tiež pomôcť prilákať nových divákov, využívať alternatívne obsahy, poskytovať nové služby a viac zviditeľniť obsahy z rôznych regiónov.

Spravodajca:	Malcolm Mifsud (MT/EES), primátor mesta Pietá
Referenčný dokument:	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o príležitostiach a výzvach pre európske kiná v digitálnom veku
	KOM(2010) 487 v konečnom znení

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta skutočnosť, že Európska komisia poukazuje na **významnú úlohu, ktorú zohrávajú miestne a regionálne samosprávy** v procese digitalizácie európskych kín. Po prvé, kiná majú dôležitú sociálnu a kultúrnu funkciu v obciach a vo vidieckych oblastiach, pretože sú často jediným miestom, ktoré miestnej komunite poskytuje prístup ku kultúre. Po druhé, značný počet európskych kín (najmä kiná s jednou kinosálou) je vo vlastníctve obcí;

2. uznáva, že miestne a regionálne samosprávy zohrávajú kľúčovú úlohu pri propagovaní a podporovaní kultúry, najmä v rámci ochrany **kultúrneho dedičstva** a propagácie umeleckej inovácie;

3. uznáva, že **kultúrny priemysel** výrazne prispieva k miestnemu a regionálnemu rozvoju, pretože vďaka nemu sa európske regióny stávajú atraktívnejšími, rozvíja sa udržateľný cestovný ruch a vznikajú nové pracovné príležitosti;

4. domnieva sa, že viacerým malým kinám hrozí zánik, keďže musia čeliť prívľekovej finančnej záťaži, a vyzýva na spoluprácu v úsilí o **uchovanie európskeho kultúrneho dedičstva a ochranu filmového priemyslu**;

5. upozorňuje, že pokiaľ sa neprijmú **verejné opatrenia** na úrovni EÚ, členských štátov aj miestnych a regionálnych samospráv, bude ohrozená konkurencieschopnosť a obeh európskych diel a mohlo by to obmedziť pluralizmus a jazykovú ako aj kultúrnu rôznorodosť európskych národov;

6. podporuje myšlienku Európskej komisie navrhnuť **nový program MEDIA** na podporu digitalizácie európskych kín, v ktorých sa premieťa väčšina európskych filmov;

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

Všeobecné pripomienky

7. uznáva, že opatrenia navrhnuté v oznámení nespôsobujú v súčasnom znení žiadne problémy z hľadiska dodržiavania zásad subsidiarity a proporcionality. Miestne a regionálne samosprávy sa však musia stať hlavnými partnermi v procese vypra-

cúvania, zavádzania a riadenia opatrení, ktoré majú malým kinám pomôcť využívať výdobytky digitálnej revolúcie;

8. domnieva sa, že proces digitalizácie kín má dôležitý európsky rozmer, a preto by uvítal koordinovaný politický prístup v nasledujúcich otázkach, ktoré sú uvedené v oznámení:

- normalizácia,
- zber a uchovávanie filmov v digitálnom formáte,
- podpora digitalizácie na regionálnej úrovni,
- zlučiteľnosť s pravidlami zmlúv,
- podpora prevádzkovateľov kín premietajúcich európske filmy zameraná na stimulovanie privilegovaného vzťahu s regionálnymi a miestnymi samosprávami pri podpore umenia a kultúry,
- prístup k financiam;

9. pripomína, že kultúrny rozmer bol v zmluvách posilnený ustanovením zásady rešpektovania „bohatej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti“ a záruky „zachovávanie a zveľaďovanie európskeho kultúrneho dedičstva“, ktoré boli zaradené medzi ciele EÚ ⁽¹⁾;

10. zdôrazňuje, že implementácia digitálnej agendy pre Európu ⁽²⁾ si vyžaduje v celej Európe výrazný posun v myslení, pričom by sa mali vytvoriť priame komunikačné kanály na šírenie a využívanie výsledkov jednotlivých projektov na miestnej úrovni;

Európske kiná ako kultúrne dedičstvo

11. poukazuje na to, že kinematografia má veľký kultúrny význam, pretože zachytáva kultúrne dedičstvo danej krajiny a prezentuje ho formou zábavy ⁽³⁾. Kinematografia nám umožňuje nazrieť do histórie, umenia, kultúry a spôsobu života mnohých generácií a národov. Kiná v Európe v podstate reflektujú jedinečnú kultúru a civilizáciu jej obyvateľov, ktorá je v každej krajine a pre každú generáciu iná;

⁽¹⁾ Pozri článok 3 ZEÚ.

⁽²⁾ Oznámenie KOM(2010) 245 z 19.5.2010, dostupné na internetovej stránke http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm, najmä str. 31-32.

⁽³⁾ Európska komisia, GR pre výskum, „Preserving our heritage, Improving our Environment“, časť 1, http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/20years_cultural_heritage_vol1_en.pdf.

12. zdôrazňuje, že každý jednotlivec má právo zapájať sa do kultúrneho života svojho spoločenstva a vychutnať si krásy umenia. Film ako umelecký prostriedok navyše vytvára väzbu medzi umelcom a jeho divákmi. Filmové umenie pomáha ľuďom navzájom sa lepšie spoznať, umožňuje im spoločne prežívať rôzne ľudské príbehy a prispieva k formovaniu európskej identity;

13. vyzdvihuje zásadný význam kinematografie pri vytváraní európskej identity a integrácii regiónov. Vďaka svojmu umeleckému a kultúrnemu rozmeru má film stmelujúcu silu. Oslovuje ľudí v celej Európe a tým, že im umožňuje spoločne prežívať rôzne príbehy, ich navzájom zblízuje. Kiná v odľahlých a/alebo malých obciach/mestách/regiónoch sú niekedy jedinými miestami, ktoré miestnej komunite poskytujú prístup ku kultúre. VR je preto presvedčený, že uchovanie európskej kinematografie môže výrazným spôsobom prispieť k európskej integrácii v odľahlých oblastiach Európy;

14. uznáva, že kiná zohrávajú dôležitú úlohu v mestách aj odľahlých regiónoch, pretože divákovi poskytujú možnosť spoznať európske audiovizuálne diela;

Európske kiná ako kultúrny priemysel

15. poznamenáva, že kultúrny priemysel je veľmi dynamický z hľadiska hospodárskych aktivít a vytvárania pracovných miest v EÚ a ako taký môže v Európe zohrávať významnú úlohu pri plnení hospodárskych a sociálnych cieľov na miestnej a regionálnej úrovni;

16. pripomína, že kinematografia spadá pod definíciu⁽⁴⁾ kultúrneho priemyslu, ktorý je v zelenej knihe „**Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu**“ vymedzený ako priemysel zahŕňajúci „odvetvia, ktoré vyrábajú a distribuujú tovar alebo služby, ktoré sa v čase ich vývoja považujú za tovar a služby osobitnej kvality, použitia alebo účelu, ktorý stelesňuje alebo odovzdáva kultúrny prejav nezávisle od obchodnej hodnoty, ktorú môžu mať. Okrem tradičných umeleckých odvetví (divadelné umenie, výtvarné umenie, kultúrne dedičstvo – vrátane verejného sektora) zahŕňa film, DVD a video, televíziu a rádio, videohry, nové médiá, hudbu, knihy a tlač. Tento pojem sa definuje v spojení s kultúrnym prejavom v kontexte Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrneho prejavu z roku 2005“;

17. zdôrazňuje, že životaschopný kultúrny priemysel môže pomôcť rozvíjať tvorivé partnerstvá medzi sektorom kultúry a ostatnými odvetviami (IKT, výskum, cestovný ruch, sociálni partneri atď.), a tak posilniť spoločenský a hospodársky vplyv

investícií do kultúry a tvorivosti, najmä v súvislosti s podporou rastu a zamestnanosti a rozvojom a atraktivnosťou regiónov a miest;

18. vzhľadom na výzvy súvisiace s digitálnou revolúciou a pretrvávajúcou finančnou krízou vyzýva všetky zainteresované strany, aby navzájom nepretržite spolupracovali, čo im v prípade zlyhania trhu umožní ľahšie získať podporu;

Uchovanie európskeho kultúrneho dedičstva prostredníctvom filmového priemyslu

19. upozorňuje, že dôsledky digitálnej revolúcie a finančnej krízy, ktoré pocítila všetky európske kiná, môžu natrvalo zmeniť situáciu v tomto odvetví na miestnej a regionálnej úrovni. Z trhu by dokonca mohli úplne vymiznúť kiná s jednou kinosálou⁽⁵⁾. VR vyzýva, aby sa na boj proti javom, ktoré by mohli ohroziť kultúru, sústredili prostriedky aj na vyššej úrovni ako je štátna a regionálna úroveň;

20. podporuje kolektívne úsilie miestnych, regionálnych, štátnych a európskych orgánov a vyzýva na bezodkladnú spoluprácu aj pracovníkov spravujúcich kultúrne dedičstvo, pracovníkov zodpovedných za regionálne plánovanie a politických činiteľov;

Ochrana filmového priemyslu

21. upozorňuje, že je potrebné prihliadať tak na hospodársku, ako aj kultúrnu úlohu kinematografie. Filmový priemysel má veľký význam pre rozvoj, konkurencieschopnosť a zamestnanosť. Okrem toho zohráva kľúčovú úlohu v úsilí o zachovanie a propagovanie miestnej a regionálnej kultúrnej identity a rozmanitosti. Vďaka týmto špecifickým vlastnostiam má tento sektor zároveň obrovský význam pre rozvoj európskych sociálnych hodnôt a dobré fungovanie demokratickej spoločnosti, keďže audiovizuálne diela môžu zohrávať významnú rolu pri vytváraní európskej identity⁽⁶⁾;

22. varuje pred možným zánikom malých a nezávislých kín, filmových klubov, ako aj vidieckych kín v odľahlých regiónoch. Tieto kiná čelia v procese prebiehajúcich zmien väčším výzvam a ich existenciu ohrozujú digitálne kiná;

23. vyzýva preto, aby sa v záujme ochrany kultúrnej rozmanitosti v Európe našli riešenia, ktoré sa budú zameriavať rovnako na mestské ako aj vidiecke oblasti;

24. upozorňuje na to, že je potrebné prijať verejné opatrenia, ktoré zohľadnia skutočnosť, že kreatívny priemysel poskytuje obsah pre IKT, a prispieva tak k ďalšiemu rozvoju týchto technológií⁽⁷⁾;

⁽⁴⁾ Európska komisia, zelená kniha „Uvoľnenie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu“, dostupná na stránke: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/GreenPaper_creative_industries_en.pdf.

⁽⁵⁾ Pozri oznámenie KOM(2010) 245 z 19.5.2010.

⁽⁶⁾ CdR 27/2009.

⁽⁷⁾ CdR 104/2010.

Financovanie a realizácia prechodu kín na digitálne premietanie

25. vyzýva, aby sa vypracovala integrovaná a ľahko uplatniteľná dynamická komunikačná stratégia na informovanie o dostupnej verejnej podpore, aktívnych partnerstvách a možných príspevkoch, a upozorňuje, že je nevyhnutné miestnym a regionálnym samosprávam neustále poskytovať aktuálne informácie z Európskej únie, keďže územné samosprávy zohrávajú kľúčovú úlohu pri propagácii a šírení týchto informácií na jednotlivých územiach;

26. upozorňuje, že je nevyhnutné rozvíjať najmä v praxi v rámci projektov aktívne a tvorivé používanie nevyhnutných technických a manuálnych zručností, dispozícií a poznatkov. Treba sa hlavne zamerať na audiovizuálnu komunikáciu a tvorbu, prezentáciu a šírenie audiovizuálnych obsahov prostredníctvom digitálnej technológie⁽⁸⁾;

27. konštatuje, že v súčasnosti poskytovaný poplatok z virtuálnej kópie (*virtual print fee*, VPF) je vo všeobecnosti nevhodný pre malé nezávislé kiná a filmové kluby, z ktorých mnohé sa nachádzajú vo vidieckych alebo odľahlých oblastiach a v menších regiónoch. VR preto žiada, aby sa prijali primerané opatrenia, ktoré budú osobitne zamerané na viac ohrozené kiná;

28. vyzýva Európsku komisiu, aby podporovala príležitosti, ktoré ponúka normalizácia na splnenie viacerých cieľov, ako sú napríklad: 1. rýchlejšia digitalizácia, 2. nižšie výrobné a distribučné náklady, 3. uchovanie a rozvíjanie rozmanitej ponuky európskych filmov v digitalizovaných kinách, 4. investovanie do výskumu, vybavenia a odbornej prípravy v záujme efektívnejšej ochrany európskeho filmového dedičstva;

29. zdôrazňuje, že prechod na digitálne technológie ponúka nové príležitosti, ako prepojiť rôzne európske regióny prostredníctvom výmeny audiovizuálnych diel a objaviť nové spôsoby vytvárania väzieb a výmeny obsahov. Môže nám tiež pomôcť prilákať nových divákov, využívať alternatívne obsahy, poskytovať nové služby a viac zviditeľniť obsahy z rôznych regiónov;

30. podotýka, že investovanie do novej filmovej technológie a prechod na digitálne premietanie by mali umožniť postihnutým osobám ľahší prístup k filmom, a to vďaka zavedeniu zvukového prepisu a titulkov;

Štrukturálne fondy Európskej únie

31. víta možnosť získať prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie na spolufinancovanie projektov digitalizácie, ako aj iniciatívy v oblasti odbornej prípravy, pričom uznáva, že táto možnosť neexistuje vo všetkých krajinách, keďže prioritné oblasti financovania už boli určené a schválené;

32. je presvedčený, že modernizácia európskeho filmového priemyslu výrazne prispeje k miestnemu a regionálnemu rozvoju zatraktívením európskych regiónov, a najmä odľahlých regiónov, rozvíjaním udržateľného cestovného ruchu, ako aj vytváraním nových pracovných príležitostí;

33. víta iniciatívu Európskej komisie vypracovať nový systém MEDIA. Obzvlášť sa zasadzuje za taký program, ktorý by bol pružnejší a podporoval by kiná v modernizácii a v znižovaní digitálnej priepasti medzi členskými štátmi;

34. eviduje viaceré úspešné projekty ako aj skutočnosť, že s pomocou efektívnych podporných opatrení sú regióny pripravené túto novú digitálnu výzvu využiť. Príkladmi filmových klubov, ktoré už získali podporu z EFRR na digitalizáciu, sú Nemecká spolková republika Dolné Sasko, Malopolské vojvodstvo a Severné a Stredné Portugalsko ako aj región Alentejo;

35. vyzýva jednotlivé regióny a všetky zainteresované strany, aby si navzájom vymieňali osvedčené postupy, aby spolupracovali a rozvíjali kontakty. Európska komisia, štátna aj miestna správa, filmové komisie a agentúry, zoskupenia prevádzkovateľov kín, distribútori, producenti ako aj obchodní zástupcovia by mali byť zapojení do tohto procesu;

36. v prípade potreby sľubuje svoju ďalšiu podporu presadzovaniu odporúčaní uvedených v tomto stanovisku v spolupráci s Európskym parlamentom a Európskou komisiou.

V Bruseli 27. januára 2011

Predsedníčka
Výboru regiónov
Mercedes BRESSO

⁽⁸⁾ CďR 133/2009.